

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Edukacja obronna młodzieży na przełomie wieków”

W 29–30 września 1998 roku w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa poświęcona problematyce edukacji obronnej młodzieży, w aspekcie przyszłościowym. Współorganizatorami Konferencji poza naszą Uczelnią był Zarząd Okręgowy Towarzystwa Wiedzy Obronnej przy Krakowskim Okręgu Wojskowym oraz Biuro Spraw Obronnych Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Obrady stanowiły podsumowanie drugiego etapu badań statutowych Zakładu Wychowania Obronnego na temat: „Ocena realizacji kształcenia obronnego w szkołach ponadpodstawowych” – prowadzonych pod kierownictwem dr. Ryszarda W. Wrońskiego.

Termin Konferencji był zbieżny z 25 rocznicą utworzenia w krakowskiej WSP, a także w Bydgoszczy, jednolitych studiów magisterskich na kierunku pedagogika z wychowaniem obronnym. Fakt ten z całą pewnością sprzyjał rzetelnemu podsumowaniu działalności dydaktyczno-naukowej naszej Uczelni w ostatnim ćwierćwieczu, jak również określeniu strategicznej wizji kształcenia i doskonalenia nauczycieli przysposobienia obronnego.

Zasadniczym celem konferencji była:

1. Prezentacja wyników badań z obszaru kształcenia obronnego młodzieży w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych;
2. Interdyscyplinarna wymiana poglądów specjalistów określających bardziej czytelną niż dotąd wizję kształcenia obronnego młodzieży w systemie szkolnym i pozaszkolnym;
3. Wypracowanie rozwiązań precyzujących perspektywną koncepcję edukacji obronnej dzieci i młodzieży na przełom wieków.

W obradach Konferencji wzięły udział 62 osoby (na 64 zaproszone) reprezentujące dwadzieścia siedem instytucji (w tym osiem ośrodków naukowo-dydaktycznych), którym bliskie są problemy wychowania obronnego młodzieży. Można stwierdzić, iż konferencja zgromadziła reprezentatywne grono ekspertów z różnych stron kraju, zajmujących się nie tylko teoretycznymi podstawami edukacji, ale także praktycznymi zagadnieniami kształcenia obronnego oraz metodologicznymi założeniami projektowania niezbędnych zmian w systemie w nowych uwarunkowaniach społeczno-historycznych.

Otwarcia Konferencji – po określeniu celów i przywitaniu jej uczestników przez przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego dr. Ryszarda W. Wrońskiego – dokonali: prorektor ds. nauki prof. dr hab. Michał Śliwa oraz dziekan Wydziału Pedagogicznego prof. dr hab. Józef Kuźma. Na program dwudniowych debat złożyły się posiedzenia plenarne w sześciu sesjach, które wypełniły referaty i dyskusje. W pierwszym dniu konferencja odbywała się w Auli Wydziału Pedagogicznego WSP, w drugim natomiast w Sali Konferencyjnej Krakowskiego Okręgu Wojskowego. Wygłoszono 18 interdyscyplinarnych referatów i doniesień naukowych, a 4 złożono do druku. Większość referentów wykorzystywała w prezentacji swoich tez projektoskop i profesjonalnie przygotowane foliogramy, niektórzy komputerową animację prezentowanych wyników, rzutowanych na duży ekran za pomocą wideoprojektora. Obradom sprawnie przewodził zastępca kierownika Katedry Pedagogiki WSP w Krakowie dr Emil Szewczyk.

W trakcie drugiego dnia obrad, przeprowadzono interesującą dyskusję panelową nt.: „Edukacja obronna młodzieży w realiach wyzwań i zagrożeń, myślenie ku nadziei w przededniu XXI wieku”. Zaproszenie do udziału w tym swoistym wielogłosie, moderowanym przez dr. R.W. Wrońskiego przyjęli: mgr Bronisław Olbrych (dyrektor Wojewódzkiego Inspektoratu Obrony Cywilnej w Przemyślu), mgr Andrzej Wieczorek (nauczyciel przysposobienia obronnego w Lubinie), mgr Irena Wenc (nauczyciel-metodyk WOM w Krośnie), dr Krzysztof Zaczek Zaczyński (konsultant WODN w Warszawie), prof. dr hab. Kazimierz Żegnałek (kierownik katedry Dydaktyki w WSRP w Siedlcach). Reprezentowali oni różnorodne środowiska i doświadczenia związane z szeroko rozumianym kształceniem obronnym. W godzinnej, uporządkowanej i esencjonalnej dyskusji, każdy z uczestników panelu najpierw przedstawił najistotniejsze treści tematu, a później – po rundzie polemicznej, z udziałem osób zgromadzonych na sali – formułował uogólnienia, wnioski i rekomendacje zmian w różnych obszarach edukacji obronnej młodzieży.

Ogółem podczas konferencji zabrało głos 39 osób, od przedstawiciela Prezydenta RP z Biura Bezpieczeństwa Narodowego poczynając, a na nauczycielach i studentach PWO kończąc. Ci ostatni – podobnie jak inni referenci – prezentowali wyniki swoich badań, które powstały na użytek prac magisterskich w ramach seminarium prowadzonego przez kierownika tematu badań statutowych.

Wielowątkowa dyskusja ujawniła pełną zasadność i trafność problemu sformułowanego w temacie konferencji. Wśród wielu interesujących wystąpień, prezentowanych wyników najnowszych badań, wyraźnie podkreślano brak systemowego ujęcia edukacji dla bezpieczeństwa. Działalność edukacyjna w tym względzie prowadzona jest na kilku szczeblach oświaty i w różnych środowiskach, zróżnicowany jest zatem jej wymiar i różna ranga. Generalnie można stwierdzić, że edukacja dla bezpieczeństwa obronnego w systemie szkolnym dotyczy przygotowania pośredniego obejmującego przede wszystkim kształtowanie pożądanego stanu świadomości obronnej i postaw proobronnych młodzieży. Zdecydowana większość uczestników obrad wskazywała na pilną potrzebę określenia perspektyw edukacji obronnej wobec wyzwań ponowoczesnej Europy, a także bardziej zdecydowanego przeciwstawiania się widocznym próbom deprecjonowania edukacyjnej rangi przedmiotu przysposobienia obronnego w zreformowanej szkole u progu XXI wieku. Postulowano też pilne zorganizowanie debaty sejmowej i resortowej z udziałem osób dobrze znających teorię i praktykę obronności. Tym bardziej że – jak często akcentowano – nie maleją zagrożenia personalnego bezpieczeństwa obywateli wobec rozwoju cywilizacyjnego (zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego).

Podsumowania i zamknięcia obrad Konferencji dokonał dyrektor Instytutu Nauk Humanistycznych Akademii Obrony Narodowej płk prof. ndzw. dr hab. Ryszard Stępień, podkreślając rosnące znaczenie nowatorskiego podejścia do celów edukacji obronnej w szkole i ściślejszego ich powiązania z ogólnymi zagadnieniami bezpieczeństwa personalnego i strukturalnego społeczeństwa RP. Profesor R. Stępień złożył także podziękowanie wszystkim uczestnikom konferencji za twórczą aktywność, a szczególnie organizatorom.

Warto poinformować, iż w drugim kwartale 1999 roku, dzięki staraniom organizatorów i przychylności prorektora prof. dr hab. Michała Śliwy, ukaże się nakładem Wydawnictwa Naukowego WSP w Krakowie, zbiór materiałów pokonferencyjnych pod redakcją Ryszarda Stępnia i Ryszarda W. Wrońskiego.

Ryszard W. Wroński